

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. I. Quodnam fuerit primum Adæ peccatum, à quo vitiata corrupta fuit
hominis natura?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

fuerunt extiofum. Pauca verò de hoc statu in præfentibus dicemus, quia exacta illius discussio spectat ad materiam de peccato originali, de quo epiusque effectibus fusi in Tractatu de peccatis disp. 7. diliteremus.

ARTICULUS PRIMUS.

Quodnam fuerit primum Adæ peccatum à quo vitia & corrupta fuit hominis natura?

Com in 2. dist. 21. quaest. 2. censet primum Adæ peccatum fuisse inordinatum uxoris amorem, non quidem concupiscentiam carnalis, quæ nondum excitata fuerat in membris ejus, sed amicitia seu benevolentia conjugalit: eam enim summo amore diligebat, quod esset propter eximia corporis & animi ornamenta, summe amabilis; quod unica esset mulier in toto terrarum orbe; quod sua esset uxor, ex qua prolem susceperat, totumque genus hominum propagaturus esset; quod sibi a Deo in sociam esset data; denique quod sua esset ex carne, ossibusque formata. Itaque ne delicias suas Adam contritaret, parvipendit præceptum Dei, & de fructu ligni vitæ, quem ipsi Eva obtulerat, comedit. Cui sententia favere videtur Augustinus lib. 14. de civit. cap. 11. ubi ait: *Credendum est, illam vitam suæ femine, uni unum, hominem homini, conjugem conjugis, ad Dei legem transgredendam, non tanquam verum loquenti credidisse seductum, sed sibi necesse tradidisse paruisse.* Et lib. 11. Genesi 1. hinc, cap. 42. Notat inquit Adam Evam contristare, quam credidit posse sine suo solatio contabescere, si ab ipso amaretur animo, & omnino illa interire distulisset: non quidem carnis vitium concupiscentia, quam nudum in membris suis senserat, sed amicali quædam benevolentia, quæ plerumque fit ut offendatur Deo, ne homo ex amico fiat inimicus. Nihilominus

Dico primò, primum Adami peccatum fuisse superbiam.

Hæc assertio aperte ex Scriptura colligitur: dicitur enim Eccl. 10. *Int: un omnis peccati superbia.* Et Tob. 4. *In ipsa (scilicet superbia) vitium sumptit omnis peritio.* Quæ verba de primo Adami peccato, à quo omnis nostra perditio & peccatum originem trahit, intelligunt D. Augustinus 14. de civit. cap. 13. D. Thomas 2. 2. quaest. 163. art. 1. & D. Gregorius libro 34. Moral. cap. 17. ubi hæc verba Job: *Ipse est rex super omnes filios superbie,* explanans sic ait: *ut Leviathan iste, id est diabolus, in cunctis quæ superius dicta sunt, caderet, sola se superbia percussit. Neque enim per tot illos vitiorum ramos cresceret, nisi per hanc prius in radice putruisset; scriptum est enim, curatum omni peccati: superbia: per hanc enim ipse succubavit, per hanc se sequentem hominem stravit; eorum vero salutem nostræ immortalitatis imperit, quæ vitam suam beatitudinis extinxit.*

Eandem veritatem rectè declarat Angelicus Doctor loco citato, ex ordine tentationis, quæ Diabolus primos parentes invalit: nam ut habetur Genes. 3. primum motivum quod illis proposuit ad comedendum de ligno vitæ, fuit inordinata sui excellentia, nempe, *Eritis sicut Deus, &c.* quæ est proprium objectum superbiæ; scilicet enim callidissimus hostis, nihil a quæ effi-

ca ad illorum appetitum excitandum obijci posse, ac talem excellentiam; adeoque rectè deducitur, primos parentes hoc motivo fuisse primo elatos, & inde ad comedendum de ligno vitæ processisse, per quam comestionem ipse diabolus talem excellentiam assequendam promiserat. Idque perspicuè declaravit Deus, cum ironicè dixit Adamo: *Ecce Adam quasi unus ex nobis factus est, sciens bonum & malum: hand dubiè ipsum arguens expetita ab eo affectataque divina similitudinis.* Unde Augustinus in explic. Pl. 68. tractans illa verba: *Quæ non rapuit tunc exolvebam, ait, primos parentes rapere voluisse divinitatem, & perdidisse felicitatem.* Idem docet Bernardus serm. 1. de adventu, his verbis: *Audistis fratres quid hac nocte lectum est in Esaiâ, dicente Domino: Principes tui infideles, vel ut alia translatio habet, inobedientes, socij surum: reverà enim Principes nostri, Adam & Eva, principia nostra propagnis, inobedientes & socij surum, qui quod filij Dei est, serpentis, in diabolij serpente consilio, subripere tentant.* Quod non ita accipiendum est, quasi voluerint mutare naturam, & ex hominibus Divi per essentiam fieri (alias in errorem & infidelitatem, priusquam in elationem & superbiam lapsi essent) sed quod optaverint fieri Divi per imitationem & similitudinem: idque duobus modis, ut docet D. Thomas loco citato art. 2. Primò quantum ad scientiam boni & mali, ut scilicet per virtutem propriæ naturæ determinarent sibi quid esset bonum, & quid esset malum ad agendum; & vel etiam ut per se ipsos præcognoscerent quid sibi boni vel mali esset eventurum. Secundò quantum ad potestatem operandi, ut scilicet propriæ naturæ operarentur ad beatitudinem consequendam. Unde August. lib. 11. de Genes. ad lit. cap. 30. dicit quod menti mulieris inerat amor propriæ potestatis, & quedam de se superba presumptio. Et in Enchir. cap. 45. ait quod per superbiam homo in sua potius esse quam Dei potestate dilexit.

Non deest etiam efficax ratio ad veritatem nostræ conclusionis suadendam. Ut enim disputatione præcedenti declaravimus, in statu innocentia omnia in homine fuisse perfectè coordinata, ita ut unumquodque firmiter sub suo superiori contineretur, nempe corpus sub anima, appetitus sensitivus sub ratione, & ratio inferior sub ratione superiori, quandiu ista sub Dei amore conservaretur; hujusmodi enim subjectio, & firmus ordo erat proprius effectus originalis justitiæ, ex eoque fiebat ut appetitus sensitivus in nullum objectum propenderet, nisi ex imperio rationis, nec similiter ratio inferior in aliquid tenderet, nisi jussa à superiori; atque adeo in tali statu omnes animi motus, sive profecutionis, sive fugæ, ab ipsa ratione superiori inchoari debebant; unde primum Adæ peccatum debuit habere pro objecto tale bonum, ad quod talis ratio secundum se afficeretur: At ratio secundum se non afficitur ad bona sensibilia (hoc enim munus est appetitus sensitivi, vel ejusdem rationis, ut à tali appetitu sollicitata, & ad ipsum depressa) sed solum afficitur ad spiritualia, in quibus excellentia rationalis naturæ consistit: Ergo Adæ peccatum fuit circa aliquod objectum spirituale, fuitque; reverà inordinatus appetitus excellentiæ in scientia, seu similitudinis Dei, subindeque affectus superbiæ, quæ est amor inordinatus propriæ excellentiæ, illamque respicit ut proprium objectum. Unde

Eandem veritatem rectè declarat Angelicus Doctor loco citato, ex ordine tentationis, quæ Diabolus primos parentes invalit: nam ut habetur Genes. 3. primum motivum quod illis proposuit ad comedendum de ligno vitæ, fuit inordinata sui excellentia, nempe, *Eritis sicut Deus, &c.* quæ est proprium objectum superbiæ; scilicet enim callidissimus hostis, nihil a quæ effi-

Ad Augustini testimonia pro sententia Scoti adducta dicendum est, S. Doctorem iis locis vel le quidem amorem inordinatum erga uxorem fuisse priorem in Adamo, quam esset aperta eius inobedientia; non tamen intendere illum fuisse priorem superbia occultata. Nam lib. 14. de civit. cap. 13. contrarium his verbis docet: *Spontaneus est autem iste defectus: quoniam si voluntas in amore superioris immutabilis boni, a quo illustrabatur ut videret, & accendebatur ut amaret, stabilis permaneret, non inde ad sibi placendum averteretur, nec ex hoc tenebretur & frigeretur; ut vel illa verum crederet dixisse serpentem, vel ille Dei mandato, uxoris proponeret voluntatem.*

Dico secundò, Adami peccatum ultra superbia deformitatem, habuisse duplicem aliam malitiae speciem, videlicet inobedientiae & gulae. Ita docet D. Gregorius homil. 10. in Evang. ubi numerans deformitates & peccata, per quae à regione Paradisi discessimus, sic ait: *A regione erentem nostra, superbiendo, inobediendo, cibum veritatum gustando, discessimus.* Favet etiam D. Thomas 1. 2. quaest. 82. art. 2. ad 1. ubi reddens rationem, cur peccatum originale, cum sit unum, aliquando in Scriptura pluraliter dicatur, ait illud vocari iniquitates & peccata in plurali, quia in peccato primi parentis, quod per originem traducitur, fuerunt plures deformitates, scilicet superbia, inobedientia, gula, &c. Idem habet quaest. 4. de malo artic. 8. ad 1.

Colligitur etiam ex Scriptura, quae asserit Adamum peccasse non solum peccato superbiae, sed etiam gulae & inobedientiae. Nam Genes. 3. dicitur: *Quia audisti vocem uxoris tuae, & comedis ligno, ex quo praeceperam tibi ne comederes, maledicta terra in opere tuo, &c.* Et ad Rom. 5. *Per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, quod licet de inobedientia generaliter accepta, quae in transgressione cujuslibet peccati includitur, explicari possit, convenientius tamen de inobedientia propria & speciali intelligitur; quia sic accipiuntur verba Scripturae in sensu omnino proprio, & nulla ratio nos cogit ab eo sensu recedere: unde ita hunc locum intellexit S. Thomas 2. 2. quaest. 163. art. 1. ad 1. licet alibi de inobedientia minus proprie & generaliter accepta ipsum exposuerit.*

Ratio etiam suffragatur: Adamus enim in primis propriam excellentiam ut finem & motivum primarium inordinate appetit, deinde voluit id quod sibi proponebatur ut medium ad talem excellentiam habendam, nimirum non subijci divino praecepto de non comedendo de ligno vetito, & tandem tale praeceptum de facto violavit, & de fructu prohibito comedit. Ratione primi ille actus fuit actus superbiae, cuius obiectum est propria excellentia sine debita mensura; ratione secundi, fuit ibi malitia specialis inobedientiae, haec enim consistit in contemptu & violatione divini praecepti, ut expressè volita: ratione tertii, idem actus constitutus est in specie gulae; quia cum praeceptum esset de non comedendo, quilibet affectus tale praeceptum violandi, fuit inordinatus appetitus cibi, in quo gula consistit.

An verò praeter tres illas deformitates & malitiae species, reperitur etiam infidelitatis malitia in Adami peccato, disputant Theologi, aliis partem affirmativam, aliis negativam tenentibus. Probabilius existimo, Adamum non perdidisse fidem, nec in errorem aut infide-

litatem lapsum esse: tum quia ita salvabitur, nunquam fidem defecisse in Ecclesia, ex quo defecisse dicitur: tum etiam, quia cum Deus decrevisset illum à peccato educere, & ad se per gratiam revocare, valde expediebat remanere in eo habitus fidei & spei, ut sic facilius ad praesentiam excitaretur, & ad implorandam divinam misericordiam, salutemque sperandam, induceretur; quod esset ei multo difficilius, & per principia intrinseca prorsus impossibile, si extincto penitus fidei lumine, omnino in tenebris remansisset.

Nec obstat quod plures ex SS. Patribus, quos refert Bellarminus lib. 3. de amissione gratiae cap. 4. asserant Adamum per disidisse fidem, aut in errorem esse lapsum: nam vel per fidem intelligunt fidelitatem, seu gratitudinem erga Deum, quae est virtus moralis: vel si loquantur de fide quae est virtus Theologica, solum intendunt, Adamum per peccatum amisisse fidem, ut erat viva & formata; sub hac enim ratione semper tum charitate amittitur. Quando verò dicunt ipsum in errorem fuisse lapsum, loquuntur de errore pratico in quem incidit quicumque mortaliter peccat, ut in Tractatu de peccatis ostendimus, non autem de speculativo, qui ad heresim vel infidelitatem pertinet: seu quod idem est, loquuntur de errore in particulari eligibili, non verò de errore circa eligibile in universali. Unde S. Thomas exponens verba illa Apostoli 1. ad Timoth. 2. lect. 3. *Adam non est seductus, mulier autem seducta in pravariatione fuit, sic autem ductio est duplex, scilicet in universali, & in particulari eligibili, quae est ignorantia electionis; qui cum ergo peccat, seducitur ignorantia electionis in particulari eligibili: mulier autem seducta fuit ignorantia in universali, quando creditur quod serpens dixit; sed vir non creditur huc, sed deceptus fuit in particulari, scilicet quod gerendus esset mos uxori & cum ea comedere deberet, &c.*

Ex dictis facile haberi potest decisio illius quaestionis, quam aliqui hic movere solent, an scilicet peccatum Adae fuerit omnium gravissimum? Dicendum enim est cum S. Thomas 2. 2. quaest. 163. art. 3: quod si spectetur species peccati, non fuit omnium gravissimum; gravissimum enim fuisse, si peccasset per blasphemiam, per infidelitatem, per contemptum, aut odium Dei. Si verò attendantur circumstantiae, gravissimum fuit: in primis enim valde aggravatur ex circumstantia personae, quae gratia, sapientia, virtutibus, pluribusque aliis donis & privilegiis praecellebat: *Quid enim* (inquit Bernardus) *lucis decorem, quem misericordia custodiebat, docebat veritas, ut regeret iustitia, pax forebat? qui erat Paradisi accessus, terra dominus, caeli civis, domesticus Domini, consors, frater beatorum spirituum, & celestium cohaerens virtutum?* Nullam habebat ad malum proclivitatem, sed contra acerrimam ad bonum propensionem, ita ut summè facilitate quantalibet tentationem propulsare, omneque peccatum vitare, nullo labore posset; unde tanto fuit major ejus in peccando iniquitas, quanto major erat in eo non peccandi facilitas, ut perbellè ait Augustinus lib. 14. de civit. cap. 15. Deinde locus Paradisi, quem Adamus scelere suo dehonora- stavit ac dedecoravit, detestabilis fuisse ejus peccatum ostendit: siquidem eo loci nulla erat peccandi occasio, nullumque male agendi instrumentum, quin imò plurima & acerrima ad-

laudandum, colendum, & amandum Deum, eiusque iussis obtemperandum, incitamenta. Denique gravissimum fuit illud peccatum, si penitus damnata ex eo secuta, id est iacturam tot tantorumque bonorum, nunquam deinceps recuperandorum, & tot tantorumque malorum que peperit, necessitatem. Neque tale damnum in solum Adamum redundavit, sed suo casu & ruit omnes suos posteros, quotquot deinceps fuerunt, futurique sunt, in peccati & mortis exitum pertraxit. Unde Bernardus homil. 2. super Missus est, alloquens Adamum & Evam, sic ait: *Sicut omnium parentes, ita omnium fuistis peremptores; & quod infelicis est, prius peremptores quam parentes.*

Queres, qualis fuerit serpens, qui tentavit Evam in paradiso terrestri, eamque ad peccandum, & de ligno vetito comedendum, induxit?

Respondeo illum fuisse verum serpentem à Dæmone assumptum, per quem tanquam per organum suum formavit humanas voces. Ita enim docet Augustinus lib. 11. de civit. cap. 27. ubi de dæmone dicit: *In serpente locutus est, utens velut organo, movensque ejus naturam, eo modo quo se movere, & moveri illa potuit ad exprimendos verborum sonos. Colligitur etiam ex verbis illis Scripturæ Genes. 3. Sed & serpens erat callidior cunctis animalibus terræ, quos fecerat Dominus.* Hæc enim comparatio inepta foret, nisi de vero serpente sermo esset, ejusdemque generis cum cæteris animalibus terrestribus. Nam inter Dæmonem & bruta animantia non fieret apta comparatio. Unde non est audiendus Cajetanus, dum in Commentariis super Genesim docet, vocabulo serpentis, nec verum serpentem, nec ejus simulacrum & spectrum intelligi debere, sed solum Dæmonem, qui quod callidissimus sit, & hominibus nocendi cupidissimus, metaphorice serpens in Scriptura crebro appellatur. Nec illam tentationem & sermonem Dæmonis cum Eva, exterminum & sensibilem fuisse putat, sed interno cantum suum, suggestivum peractum. Hæc, inquam, sententia seu interpretatio abjicienda est, quia totam historiam Mosaicam fidem pervertit, faciens eam figuratam & metaphorica; quam ob causam in sexta Synodo generalidamatus est Origenes. Et sane, si quæ scribit Moyses de serpente, non historice, sed figuratè & allegoricè intelligenda sunt, cur non similiter quæ scriptæ de Paradiso terrestri, de arbore scientiæ boni & mali, de quatuor fluminibus, de formatione Adam ex limo terræ, & Evæ ex costa Adamis, non potuerunt figuris & allegoriis subverti? Unde sicut Epiphanius in Origenem, & alios qui Paradisum terrestrem, in sensu figurati & allegorico interpretantur, sic invehitur in Anchorato: *Si non est paradysus sensibilis, non est fons, non ficus, nec folia, non comedit Eva, &c. sed veritas fabulata est. Ita in præfenti contra Cajetanum licet arguere: Si serpens ille qui Evam decepit, non fuit verus serpens à Dæmone assumptus, sed solus Dæmon, qui metaphorice serpens dicitur, &c. Ergo nec fuit Paradysus sensibilis, nec fons, nec ficus, nec folia, non comedit Eva, &c. sed veritas fabulata est. Neque obest quod alibi in Scriptura Dæmon vocetur serpens & draco, citra assumptionem serpentis & draconis, ut opponit Cajetanus: alia est enim ratio simplicis narrationis historice, alia visionis imaginaria, & narrationis prophetice, quales sunt illa A-*

pocal. 12. & Isaia 27. quæ à Cajetano adducuntur. Præterquam quod in Scriptura sæpius Dæmon vocatur serpens, respectivè ad tentationem primorum parentum in corpore serpentis assumpto, unde serpentis nomen in potterum retinuit.

Fundamento etiam caret quod ait Rupertus lib. 3. in Genesim cap. 2. serpentem nullum in Paradiso fuisse, neque in loco illo voluptatis, felicitatis, & innocentie esse debuisse, quia contra pulchritudinem & decentiam seu munditiem illius loci hoc futurum fuisse existimat, sed Evam corpore & oculis vagam, dum incontinentet per Paradisum deambulare, prospectasse qualis extra Paradisum mundus haberetur, sicque occasionem præbuisse serpenti extra Paradisum existenti, ut sermonem cum ea misceret, eamque tentaret, ac deciperet. Caret, inquam, fundamento hæc sententia: nam Scriptura Genes. 2. versu 19. testatur, Deum cuncta animalia de humo producta, & universa volatilia, ad Adamum in Paradiso existentem adduxisse, illumque omnibus nomina sua imposuisse: Ergo & serpenti. Item ex Genesim 3. constat arborem illam cuius fructus à Deo prohibitus est, in medio Paradisi fuisse. Tentatio autem non longè ab eadem arbore facta est: nam in progressu tentationis vidit mulier lignum, quod esset bonum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile Genes. 3. At Paradisus quam plurimorum hominum habitationi destinatus, non erat tam angustus, ut è medio serpens extra fines illius existens posset ab Eva conspici vel audiri, ut patet ex his quæ de Paradiso terrestri magnitudine supra dicta sunt.

Queres secundo, cur Eva non cohorruiit aut obstupuit ad serpentis aspectum & loquelam? Respondeo, Evam ad conspectum serpentis non cohorruiisse, quia, ciebat id genus animalia nocere sibi non posse in statu innocentie, imò perfecte sibi subiecta esse. Addit Pererius lib. 6. in Genesim disput. 4. quæst. 2. serpentem illum formosum & gratum aspectu fuisse, qualis est serpens qui appellatur Scytale, qui tantà præfulget pellis varietate, nitore, ac venustate, ut admiratione sua aspicientes detineat, ut refert Solinus cap. 39. his verbis: *Scytale tantà præfulget tergi varietate, ut notarum gratiâ videntes retardet, & quoniam reptando prior est, quos assequi nequit, miraculo sui capiat stupentes.*

Difficilius potest reddi ratio, cur Eva non obstupuit audiens serpentem illum secum loquentem & disputantem? Non videtur enim probabile quod aliqui dicunt, propterea non obstupuisse Evam, quia ignorabat facultatem loquendi nulli animali naturaliter esse datam: absit dum enim videtur, Evam in Paradiso, & in perfecto illo statu innocentie, ignorasse quod in statu naturæ corruptæ cuilibet muliercula notum & perfectum est. Præterquam quod putare serpentem loqui posse, indignis est mentis error & deceptio: in statu vero innocentie, nullus potuit esse error vel deceptio, ut supra ostensum est: Non ergo existimandum est, Evam ante peccatum, in tanto fuisse errore, ut existimavit, serpentem & alia bruta animalia habuisse facultatem loquendi, sicut homines.

Nec dici potest cum Pererio, in Eva non fuisse falsam illam existimationem, seu positivam deceptionem, sed tantum puram nescientiam: nam

præterquam quod, ut paulò ante dicebamus, incredibile videtur Evam in statu innocentie ignorasse quod in statu naturæ corruptæ cuilibet mulierculæ perspectum est, videtur impossibile in illa actione separare deceptionem à nescientia, quia Eva audivit serpentem loquentem, & illi respondit tanquam personæ intelligentiæ. Ergo necessario putare debuit, illum quem audivat, & ad quem loquebatur, intelligentem esse: Ergo si cogitabat, illud solum esse animal quod loquebatur, non habuit tantum nescientiam, sed etiam iudicium erroneum circa naturam & proprietatem, seu capacitatem animalium.

16. Melius ergo responderetur, Evam non putasse solum esse serpentem, qui loqueretur secum, sed existimasse per serpentem, aliquem spiritum angelicum loqui: ideo autem non obstupuit, quia sciebat esse Angelos & spiritus incorporeos, quorum aliquis per serpentem sibi loqui poterat. Ex illa tamen forma, non bonum esse spiritum suspicari facile poterat, sed an bonus vel malus esset non dijudicavit, toto animo & aviditate tam magnificis ejus promissis intenta. Atque hanc sententiam indicasse videtur D. Thomas infra quæst. 94. art. 4. ad 2. Nam cum secundo loco hanc ex verbis Augustini posuisset objectionem, propterea Evam, auctore Magistro serpentiarum, non horruisse serpentem secum loquentem, quia officium loquendi accepisse eum à Deo putasset: solvens ipse postea eam objectionem, sic ait: *Ad secundum dicendum est, quòd mulier putavit serpentem accepisse loquendi officium, non per naturam, sed aliquà supernaturali operatione, quamvis non sit necessarium, auctoritatem Magistri sententiarum sequi in hac parte.*

17. Si verò quis quærat cur diabolus serpentis formam potius quam aliam quampiam assumpserit? Respondet Magister sententiarum lib. 2. dist. 21. *Ne fraus demonis nimis esset manifesta, in sua specie ille non venit, ne aperte cognitus, statim repelleretur. Ne nimis occulte eius fraus non facile caveri posset, non in alia forma venire permissus est, quam serpentis, que nimis detegende malitiæ admodum congruebat, ut per illud quòd foris erat, astutiam tentantis facile posset femina inadvertere. Voluisset quidem demon in specie columbe venire; hoc nempe, ut animal innoxium & simplex, ad mulierem decipiendam congruentissimum diabolo fuisset instrumentum: sed non erat consentaneum & conveniens, ut per immundum & malignum spiritum redderetur homini columba invisæ & exosæ, in cuius postea specie Spiritus Sanctus hominibus erat appariturus.*

18. Addo, serpentem congruens astutia & malitia Dæmonis ad decipiendum hominem fuisse instrumentum: serpens enim occulte, callide, atque insidiosè hominem mordet, & morsu quidem lethali: idque facit non metu, non aliquo incommodo aut commodo suo ductus, sed naturali odio hominis, & propensissimæ ad ei nocendum naturæ instinctu. Quod significavit Scriptura Genes. 49. Jacob enim Patriarcha vaticinatus de tribu Dan dixit: *Fiat Dan coluber in via. Cerastes in semita, mordens ungulas equi, ut cabat ascensor eius retro.* Salomon quoque cap. 10. libri Ecclesiastes: *Si mordeat, inquit, serpens insipientio: nihil eo minus habet qui occultè detrahit.*

ARTICULUS II.

Quas privationes & defectus, aut vulnera, Adæ peccatum in naturam humanam induxerit?

Dico primò, naturam humanam, per Adæ peccatum, iustitiâ originali, gratiâ sanctificante, fide, spe, charitate, aliisque virtutibus & donis supernaturalibus fuisse spoliatam.

Probat brevitèr: Certum est de fide, Adæ peccatum per peccatum amisit gratiam sanctificantem, subindeque virtutes & dona, quæ eam inseparabiliter comitantur: nam in Concilio Araucano can. 2. & Tridentino sess. 5. can. 2. decernitur anathema his, qui dixerint primum hominem per peccatum non amisit sanctitatem & iustitiam, in qua conditus fuerat: Et l. 2. c. 3. contra hæreses cap. 37. ait: *quod sanctitatis solum, quam primus parens acceperat, amisit per inobedientiam: Chrysostomus etiam quæst. 16. in Genes. dicit quòd primus homo fuit Angelus restis in paradiso, gratiâ indutus, quâ spoliatus non diabolus: Sed Adæ non solum pro se, sed etiam pro omnibus suis posteris, gratiam & alia dona supernaturalia amisit; cum enim esset capax totius humani generis, prædicta dona à Deo acceperat, cum hoc pacto & conditione, quòd non peccaret, ea cum natura transfunderet in posterum; si verò peccaret, & de fructu vitæ comederet, illa non solum pro se, sed etiam pro omnibus suis posteris amitteret: Ergo natura humana per Adæ peccatum, gratiâ sanctificante, fide, spe, & charitate, aliisque virtutibus & donis supernaturalibus fuit privata.*

Dices, fidem & spem mansisse in Adæ peccatum, ut articulo præcedenti diximus: Ergo per illud natura humana non contraxit illam virtutum privationem. Patet Consequentiâ: nam humana natura eidem & non aliis perfectionibus spoliata est, quas Adæ pro se & pro omnibus amisit.

Respondeo illas virtutes mansisse in Adæ, ut perfectiones personales ipsius, non autem naturæ dona transfundenda in posterum cum ipsâ natura: unde licet Adæ ob specialem indulgentiam ipsi ut personæ particulari factam, eas non amisit pro se, amisit tamen pro nobis: & ideo per Adæ peccatum contraximus debitum illis carenti, seu nascendi cum privatione illarum. Et hoc in sensu intelligendus est S. Prosper dum resp. 1. ad excepta Genuesium probat contra Semipelagianos fidem in posteris Adæ perisse, nec mixtæ dono Dei, & per gratiam Christi posse recuperari; quia Adæ perdidit fidem, & quicquid ille perdidit, posterius ejus in ipso perdidit: Quomodo enim (inquit) fides in Adæ perditæ, in quocumque filiorum eius inveniretur, nisi eam Spiritus Sanctus, qui omnia in omnibus operatur, infunderet? His enim verbis solum declarare intendit, quòd Adæ peccando amisit fidem pro nobis, & contraxit debitum carenti illâ, non quidem in propria persona, cum infidelitatis peccatum non commiserit, sed in omnibus suis posteris.

Ad majorem hujus assertionis intelligentiam adre-